

Utrycksfull mässa om vår utsatthet

RECENSION: När Ketil Bjørnstads och Erik Hillestads Mässa för en sårad jord kom 1992 i Norge fullföljde de en tradition av musikverk som tog fasta på människans och skapelsens utsatthet.

Mässa för en sårad jord.

Gottsunda kyrka.

Musik Ketil Bjørnstad Text Erik Hillestad, översatt av Ylva Eggehorn. Vindhemskören Dirigent Peter Melin Solister Matilda Bådagård, Per V Johansson, Niclas Dahl, Anton Lindsjö, Andreas Ekstedt, Greger Fellin.

Harry Martinsons epos Aniara från 1956, tonsatt av Karl- Birger Blomdahl, och Åke Eriksons och Elisabet Hermodssons oratorium Skapelse utlämnad, framfört vid Uppsalas 700-årsjubileum 1986, banade vägen för Mässa för en sårad jord. De tre verken som handlar om miljöförstörelsen och människans försämrade livsvillkor har inte framförts särskilt ofta.

Desto roligare då att Peter Melin och Vindhemskören gripit sig an mässan. Musiken är en mäktig mix av jazz- och rockrytmer parade med ett sakralt traditionellt tonspråk. Det blir en mycket uttrycksfull musik och den väldiga kören förvaltade tillsammans med solister och recitator sin uppgift väl.

Peter Melin hade stuvat om i instrumentbesättningen. I stället för violastämman i originalet hade han originellt nog valt saxofon som ledande soloinstrument.

Inledningsvis var det lite svårt att vänja sig vid saxofonens mer glidande uttryck men längre in i verket kunde solisten Greger Fellin använda såväl sopran- som tenorsax och därför åstadkomma större variationer. Saxofonens sensuella uttryck skapade ett egenvärde som inte bara blev en ersättning för altfiolen.

Matilda Bådagård svarade för mezzosopranstämman. Hon har en ung, vacker röst som ibland blev lite väl ljuv i förhållande till den tunga, svarta texten. Men solopartierna tillsammans med saxofonen var svårslagna!

Ketil Bjørnstads text, i översättning av Ylva Eggehorn, är svår. När mässan framförs krävs därför ljudförstärkning om inte körens röster och texten ska drunkna i kompet. Det är en svår uppgift och en del passager blev inte helt lyckade. Tenorerna lät några gånger sprucket och lite gällt och instrumentkompet rent grötigt. Men överlag behärskade kören texten så att engagemanget fick fritt utlopp.

Texten i Mässa för en sårad jord är fokuserad på det personliga, enskilda ansvaret för jordklotets belägenhet. Prästen Claes Hedström som svarade för recitationen lyckades med sin text anpassa mässans individinriktade budskap till dagens debatt som mer inriktas på politikernas och makthavarnas skuldbörda för miljön.

Av: Kersti Kollberg kultur@unt.se